

KATALUNA ESPERANTISTO

OFICIALA ORGANO DE LA ESPERANTISTA
FEDERACIO KAJ DE LA INTERNACIAJ FLORAJ LUDOJ

La comprensibilitat internacional

de les altres llengües

Tenim a Catalunya dotzenes de clergues esperantistes; demaneu al més modest i poliglòtament pobre que hagi assistit a una reunió internacional d'esperantistes, si li ha esdevingut mai de no poder comprendre i fer-se comprendre. En canvi, un eminent políglota i filòlec català, A. Griera, prev., parlant de la seva estada a Berlín de poques setmanes enrera, en una de les seves cròniques a la *Gazeta de Vich* deia:

...«A cada altar el Ministre que fa de diaca canta un passatge de L'Evangelí, que no puc saber quin és».

Qué hi contesten Chesterton i Puig i Cadafalch?

DELFI DALMAU.

"KATALUNA ESPERANTISTO"

OFICIALA ORGANO DE ESPERANTISTA FEDERACIO

Membra kotizajo: 3'50 p.; Grupoj: 1'20 por membro.

Jarabono: 6 p. enlande kaj 6 sv. fr. internacie, provokzemplero 2 respondkuponoj.

Federacia sidejo kaj redaktejo: carrer València, 245-BARCELONA

LA DEK DEVOJ DE LA ESPERANTISTO

1. Bone sciu la lingvon, traktu ĝin kun respekto, kaj lasu la versfaradon al poetoj.

2. Esperanton uzu parolante, studu legante kaj ne fuŝu skribante.

3. La plibonigistoj diskutu; vi Fundamenton sekvu kaj fide-la restu.

4. Propagandu ĉiam, ne ĉie; klarigu, ne prediku; rakontu faktojn, ne esperojn.

5. Kion vi povas lerni nur en unu semajno, ne instru en unu horo; el malgravajoj ne faru regulon, kaj el la regulo ne faru malgravajon.

6. Verkante en Esperanto, ne kredis interesa, kion nacilingve neniu legus; ne imagu, ke preseraroj plibeligas libron, ne malesperu, se mankas acetantoj.

7. Al grupo aliĝu; la kunvenon vizitu; Esperanton parolu. Subtenu K. E. F.

8. Atentu, ke internacia lingvo vivos nur per uzado; memoru, ke tial internacia organizaĵo estas necesa, senlace varbu por U. E. A.

9. Legu gazeton, por ke vi konu faktojn; novajn abonu, por ke ĝi povu ekzisti; kunlaboru, por ke ĝi estu interesa.

10. Por Esperanto kiel movado agu; por ĝi kiel realaĵo pagu, kaj kiel altan idealon konservu ĝin en via koro.

KATALUNA ESPERANTISTO

OFICIALA ORGANO

DE LA ESPERANTISTA FEDERACIO
KAJ DE LA INTERNACIAJ FLORAJ LUDOJ

Nia devizo: *Maro estas gutaro* Redakcio: *Carrer València 245 BARCELONA*

DIREKTORO: MARIAN SOLÁ

Kongreso

Post kelkaj tagoj nia XX^a Universala Kongreso de Esperanto estas okazonta en Antverpeno. Oni antaŭvidas respektindan nombron da partoprenontoj. Se oni konsideras ke tiuj kiuj povas veturi al mallproksima lando estas relative malmultaj, ni devas konstati ke internacia movado kiu sukcesas kunvenigi tiel grandan aron da personoj estas, devas nepre esti grava movado, ĉar la nombro da ĝiaj membroj kiuj pro diversaj kaŭzoj devas resti en siaj hejmoj kaj ne povas partopreni la plezurojn de la vojaĝo kaj de la internaciaj festoj estas certe grandega. Se ni, ekzemple kalkulas, ke el urbo kie troviĝas cent esperantistoj nur unu povas veturi al la kongreso, kaj tiu proporcio ŝajnas al ni iom tro granda, ni povas konkludi ke dumil kongresanoj diverslandaj reprezentas almenaŭ ducent mil esperantistojn.

Niaj internaciaj kongresoj estas ĉiam la granda festo de la esperantistaro: ili havas eksterordinaran valoron tiel interne kiel ekstere de la movado. Por la esperantistoj ili estas la bildo de la estontaj internaciaj kunvenoj, kie nur unu komuna lingvo kunigos la homojn diverslandajn kaj tiu sento de facila komunikebleco, de amika interrilato inter diversnacianoj, vigligas la fervoron de la kongresanoj, kiuj reveninte ĉiuj en sian propran landon, sentas sin denove harditaj por la propaganda tasko kaj pretaj al apostola laboro.

Por la loĝantoj de la urbo kie la kongreso okazas, tiu internacia kunveno estas la plej efektiva propagando: neniu kiu vidis per propraj okuloj la miraklon de niaj kunvenoj povas dubi pri la taŭgeco de nia lingvo kiel esprimilo kaj sekve pri ĝia pli-malpli frua definitiva venko.

M. S.

La Urbo de la XV^a. Kongreso de la K. E. F. kaj de la XIV.^{aj} Internaciaj Floraj Ludoj Vinaroç: Deveno kaj disvolvigo

(Fino)

NUNA STATO

Por elplenumi nian taskon ni devas ankoraŭ fari mallongan priskribon de la nuna stato de Vinaroç.

Ni diras, simple, ke ĝi estas ĉarma, pura kaj alloga orienta urbo kuŝanta apud la maro kaj sur vasta ebenaĵo, kiu ŝajnas kvazaŭ bela ĉefurbeto, jam de malnovaj tempoj konata per la simpatia nomo «Perlo de la Maestrato». Ĝiaj stratoj kaj placoj kun arboj estas belaj kaj vastaj. Ĝi enhavas belajn publikajn kaj privatajn konstruaĵojn, teatrojn, belegan paroĥan, preĝejon kaj pentrindajn ermitejojn ekster la urbo. En konstruado estas granda lernegrupo, publikvendejo kaj alloganta Marpromenejo apud la haveno. Arta memoraĵo dediĉita al fama vinaroçido arkiepiskopo Costa i Borràs staras en la dirita promenejo. Arta fontano ornamas la placon de la Konstitucio. La strato Dozal rekta kaj vasta, laste plibeligita per multe da florplantoj, estas kvazaŭ avenuo de moderna ĉefurbo.

La elektra lumigado de la urbo estas nun plibonigita. Kiel bonfarajn organizaĵojn ĝi havas urban hospitalon, kaj Azilon por senhel-paj maljunuloj.

Kron la fakajn lernejojn, ĝi posedas ankoraŭ klerigan organizaĵon, muzikakademion, paroĥan bibliotekon kaj en konstruado alian popolan. k. t. p.

Ĝi havas belan komerean kaj militan havenon, la sola kiu estas finita en la tuta provinco.

Ĝi havas stacidomon en la Norda fervojo en projekto estas aliaj fervojlinioj kiuj devas konduki al Vinaroç. Ĉefvojoj al Barcelona, Valencio kaj Zaragoza kaj aliaj malpli gravaj al diversaj vilaĝoj en la lando. Aŭtomobilservo al Morella, San Mateo, Alcalà de Chivert, Penýscola, Rosell, San Carles de la Ràpita kaj la Cenia.

Ĝia riĉeco estas la komerco, industrio kaj terkulturado.

Por la komerco ĝin favoras ĝia centra situacio en la lando. Kiel industrio troviĝas fabrikado de oleo, faruno, rizo, teksaĵoj k. c. Grava estas ankaŭ la fiŝkaptado precipe per motorboatoj.

En niaj kampoj oni rikoltas migdalojn, olivojn, vinberojn, grenon, oranĝojn, kaj plej diversajn fruktojn.

Per tio ĉi, rapide priskribita, ni finas la skizon de nia amata urbo kiu en proksima Septembro estos honorata kun la okazigo de la Internaciaj Floraj Ludoj kaj la Kataluna Esperantista Kongreso.

Daniel D. DELMAS. Trad. S. CHALER.

Vaska popolo, deveno kaj antikveco

Vaska aŭ Eŭskara popolo estas sendube unu el la plej antikvaj kaj studindaj rasoj loĝantaj en Eŭropo. Pri ĝia antikveco multe oni diskutis, kaj oni povas trovi ĉiajn opiniojn. Vaskoj, kaj kun ili kelkaj filologoj pretendas ke sia raso estas plej antikva en la mondo, kaj ke la vaska lingvo «eŭskera» estis parolata en la Tera Paradizo. Kontraŭe, aliaj malamikoj eĉ kuraĝas diri ke ĝi aperis dum la Mezjarcentoj, kaj ke ĝi estas kunmiksado da vortoj latinaj, gotikaj, arabaj k. t. p.

Pioniro de unua hipotezo, estis la klera lingvisto, ĵus mortinta, Universitata Profeso Julio Cejador. Tiu scienca viro estis travojaĝinta tutan Azion kaj parton de Afriko, li perfekte konis la Eŭropajn lingvojn, ĉu vivantajn, ĉu mortintajn, kaj gramatike la Afrikajn kaj Amerikajn lingvojn; post tio, li, hispanlingvano, studis vaskan lingvon, kaj vaska lingvo estis al li malkovro, ĝi lin ravis, lin delogis, kaj glora frukto de tiu ravo, de tiu delogo estis grandega verko «Lenguaje» (Lingvajo). Per ĝi, li pravas: unue, la ekzistadon de pralingvo; due, ke tiu pralingvo estas Vaska aŭ Eŭskera, ĉar ties elementaj vortoj, estas voĉoj devigitaj de naturo mem aŭ kaŭzigitaj pro la simpla funkciado de organismo. «Per fundamentoj prenitaj el centoj kaj centoj de lingvoj, li certigas la ekzistadon de kelkaj sonoj samaj, egalaj en ĉiu lingvo, esprimantaj precipe la ideojn kaj spacajn rilatojn, kiuj envolvas la ideojn personecajn, instinktan jeson, nomitaj de la hodiaŭaj psikologoj «unuaj asocioj» aŭ «sentaj asocioj» bazo de la mensa komparo. Kaj tiuj unuaj vortoj—neesperita okazo—koincidantaj en ĉiu monda lingvo, estas la Eŭskaraj montraj vortoj.» (Navarro-Ledesma).

Tiel granda estas la efiko de tiu verko, ke oni demandis al la Guberniestraro, la kreadon de katedro de Vaska lingvo en la Madrida Universitato.

Ni devas konstati ke nek profesoro Cejador, nek lia laŭdanto Navarro-Ledesma estis vaskoj; ili estis, la ambaŭ hispanlingvanoj. Ĥia opinio estas, do, liberigita de ĉia partiececo, de ĉia blindeco, kiunpor sia lingvo sentas ĉiu homo, nur komparebla al la pasia amo, kiun por sia patrino sentas bona infano.

Tamen, tiu opinio, ke Eŭskara lingvo estas la Paradiza parolmaniero estas, ni tion diros kun la plej grandaj respektoj, io panegira. Certe Eŭskera konservus kelkajn montrajn vortojn de pralingvo, pri tio, neniu kuraĝos kontraŭstari post la ĉefverko de Prof. Cejador. Sed unua lingvo ja estis unusŭlaba origine, kaj vaska lingvo estas aglutina, kun multaj trajtoj de fleksa lingvo.

Dua hipotezo nur meritas malestimon. Eĉ plej mallerta homo.

studinte iomete Lingvoscienccon, komus ke Eŭskera estas pli malnova ol latina, greka, araba, k. c. Kvamkam certe ĝi ricevis kelkajn latinajn, grekajn, germanajn kaj arabajn vortojn pro la militoj kaj la vojaĝoj.

Pri antikveco de Eŭskara popolo, oni ne rajtas dubi. Jam la latinaj verkistoj parolas pri ĝi, kaj la nomoj de homoj kaj lokoj, dum Roma regado, aperas kun sama sono ol hodiaŭ oni povas rekonii ilin. Klasikuloj pentras la vaskan popolon kiel kruela, brava, aroganta, fiera kaj militema; sed ankaŭ fidela kaj heroa. Sulpicio Galba kaj Sertorio jesas ĝian fidelecon al ĉefoj.

Sed se Romaj kaj eĉ grekaj klasikaj aŭtoroj mencias Vaskojn, kiel menstarantan popolon, oni ne povas certe akordigi aŭtoritatojn ĉu antikvajn ĉu nuntempajn pri la deveno de tiu mistera gento. Pastro Fita kaj Eduardo Saavedra—du famaj hispanaj etnografistoj—opiniis ke ĝi devenas de la unuaj migradoj de Arja raso, veninte okcidenten tra Kaŭkazo, Nigramaro kaj Meztera maro, dum pratempo. Ili lasis ĉe Kaŭkazo branĉon de sia nacio; la Iberianojn; Sed Garat, Charencey kaj Tubino Vinson neas tiun devenon.

Campion, nuntempa vaska scienculo kredas ke ĝi estas la antaŭgardo de la grandaj migradoj de Arja raso.

Haeckel pruvis la malsimilecon de vaskoj kun la ceteraj mezmaraj popoloj, kaj nuntempe oni pretendas trovi analogion kun Japanoj (1) Alia menciinda fakko estas ke—laŭ multaj vaskaj soldatoj de Hispana kaj de Franca Armeo en Maroko povas konstati—kelkaj Bereberaj dialektoj eksterordinare similas al Eŭskera.

Kia ajn estu ĝia deveno, unua vaska popolo estas raso laborema, bonmora, honesta, tre religiema, disciplinamanta, obeema kaj entreprenema. Plej kuraĝaj maristoj, la esplorintoj de la du kontinentoj—Ameriko kaj Oceanio—eltrovitaj de Hispanoj por la mondo, estas vaskoj: Tiel la velŝipo de fiŝkaptisto Echaide aliris la Novateran marbordon multajn jarojn antaŭ Kolombo ekvidus la Antiljan insularon. Tiel Elcano, la unua ĉirkaŭvojaĝanto de la Mondo; Legazpi, Urdaneta kaj multaj aliaj, ĉu kiel soldatoj, ĉu kiel misiistoj, almilitis la sovaĝulojn kaj ilin altiris al civilizacio. Ankaŭ pro la komerco ili trairas marojn, kaj ankoraŭ oni povas trovi en la Flandraj havenoj la «Place des Basques» placo de la Vaskoj, honorante la nomon kaj rason de tiuj kuraĝaj homoj kiuj eĉ faris konvenciojn kaj akordis pacon kiel egaluloj kun la reĝo de Anglujo.

Nenie, en Iberia duoninsulo, oni trovas pli respektataj la leĝoj ol en Vaskaj provincoj. Multfoje, la Hispanaj politikistoj prezentis la kvar provincojn kiel modelajn al ceteraj.

(1) Aŭt' de tiu—ĉi verko intencis studi la aferon kaj prezentis demandaron al korespondanto Japana. Bedaŭrinde la korespondado subite ĉesis.

Nuna areo de Vaska popolo

ĝia plimalgrandiĝo

Statistiko de homoj parolantaj vaske ekzistas nek en Hispanujo, nek en Franca. En la ambaŭ Ŝtatoj, vaska lingvo estas *ne oficiala*, kaj la Estraroj ne atentis pri tio; sed privataj scienculoj prikalkulas el 800.000 al 1.000.000 proksimume, sur la ambaŭaj landoj Pirineaj. Hodiaŭ oni povas diri ke ĝi estas la popola lingvo de tuta Guipuzcoa, de tri kvaronoj da Vizcaya, kaj proksimume de duono da Navarra kaj Alava, tio estas, ĉe 4 provincoj Hispanaj. En la Franca parto, la Vaska teritorio ampleksas la landojn Labourdi, Soule kaj Suberoa, la tri en la «departament» Basses-Pyrénées. Ankaŭ ĝi estas parolata en Argentino, Ĉilio, Kalifornio kaj aliaj Amerikaj landoj, kien la Vaskoj, gvidataj de sia aventurema spirito, amase enmigras, kaj kie, meze de diversaj rasoj, ili konservas sian Eŭskeran kiel vera ligilo, kiel amata eĥo de malproksima patrolando.

Sendube, amplekso de Vaskalando estis pli granda ol hodiaŭa. Multaj nomoj de akvoj, montoj, vilaĝoj, urboj de centra kaj suda Hispanujo estas vaskaj kaj nun posedas ian signifon, ekzemple Lucena, plej alta, Eiberis urbonova. Komende de XIX jarcento princo, Lucien Bonaparte konstruis landkarton de vaska regiono. Nun, ĝi estas malgrandigita kaj vilaĝoj en kiu antaŭ jarcento nur oni parolis vaske, estas hodiaŭ hispanlingvaj. En Hispana parto, ĉefe en Navarra ĝi perdas ĉiutage teramplekson; kontraŭe ĝiaj limoj staras proksimume samloke sur la Franca parto.

Por klarigi tiun fenomenon, oni donas kelkajn rezonojn. La vaska lando apartenanta al Francujo estas pli malriĉa ol la ĉirkaŭantaj «departaments»; kontraŭe la Hispana parto estas unu el la plej riĉaj landoj, tie estas la riĉega fermineja kavaĵo Bilbao kaj Baracaldo; tie staras la somerlokoj San Sebastian, Zarauz, Deva k. t. p.; tie la gravaj havenoj Bilbao, Pasajes; tie la industriaj urboj Tolosa, Vergara, Eibar, Rentería... Pro tio, multaj gelaboristoj Hispanlingvanoj eniras la landon, kaj por interkompreni, vaskoj estas devigitaj lerni Hispanan lingvon. Oni povus kontraŭdiri kial venintoj ne lernas la landlingvon, sed ni devas rememori ke Hispana lingvo estas deviga en Leĝaj, Juraj kaj Ŝtataj rilatoj; tial hispanlingvanoj facile povas vivi ne lerninte vaskan lingvon, dum vaskoj, jam koninte la devigan lingvon pro ilia lerneja tempo, facile ellernas Hispane paroli.

Alia kaŭzo, la landoj ĉirkaŭantaj Francan vasklandon parolas diversajn «patois» neoficialajn lingvojn, ordinare malriĉajn. Kon-

traŭe, la Hispanaj provincoj proksimaj al Vaska lando parolas pli puran Hispanan lingvon, riĉa kulturlingvo, posedanta multenombrian literaturon.

Kelkaj kontraŭuloj opiniis ke la kaŭzo de vasklingva malmombriĝo povas esti la neadaptado de tiel antikva lingvo al nuntempaj bezonoj; sed la karaktero aglutina de Eŭskera, kontraŭe, bone efikas al la adoptado de novaj vortoj. Tie, kiel en Esperanto, oni povas elpensi novajn vortojn se nur oni bone konas la radikojn. Plej novajn ideojn kiel ekzemple «submarŝipo» «aerplano» «aŭtomobilo» k. c. perfekte oni tradukis al Eŭskera per vortoj tiel multe signifplenaĵ ke, eĉ plej malklera vilaĝano, neniam vidinte la aferojn, povas tuje kompreni ilin, laŭ ilia nomo.

Maloficialigo de vaska lingvo estas sendube la ĉefa kaŭzo de malestimo. Lernejo, leĝo, gazeto, ĉiu grava afero estas, same en Franca ol en Hispana parto en la ŝtata lingvo. Tial kleraj homoj lerninte, legante eĉ pensante en Hispana aŭ Franca lingvo, pograde kutimiĝas ĝin paroli, ili instruas siajn gefilojn en Hispana aŭ Franca lingvoj, kaj vaska lingvo preskaŭ malaperis de urboj. Gevilaĝanoj loĝintaj en urboj—soldatoj, servistinoj, industriaj gelaboristoj—ankaŭ imitas la gesinjorojn, la burĝojn, kiel ĉiam oni imitas la morojn, kutimojn kaj vestojn de la elegantuloj.

Sed XX jarcento estas jarcento de la naciaj renaskiĝoj. Vigla movado burĝonas nun en vaska lando pro sia bela kaj respektinda lingvo. Oni eldonas vortarojn, gramatikojn, oni kreas katedrojn kaj multaj homoj, ŝoj de vaskoj; sed hispanlingvanoj, varme studas la parolmanieron de siaj praŭloj.

Nuna Euskera-ĝiaj dialektoj

Manko da gramatikoj, ĝis proksimaj jaroj, manko da gvidantoj en klera mondo, disa loĝado de enlandanoj—ordinare vaska familio loĝas en kamparlando izolita—kaŭzis malkomprenon inter diversaj regionoj de vaska lando—Nun oni distingas 8 dialektojn: kvar en la Hispana parto kaj kvar en la Franca, nome: Vizkaya, Gipuzkoa, Alta-Navarra de la Nordo, Alta-Navarra de la Sudo; Laburdia, Souletina, Malalta Navarra Orienta kaj Malalta Navarra Okcidenta. Inter ĉiuj, Gipuzkoa kaj Vizkaya estas sendube la plej literaturaj, sed oni trovas presitajn verkojn en ĉiuj. Nunaj kleraj vaskoj kreis Akademion, kies ĉefa tasko estos la unuigado de ĉiuj en unu literatura Eŭskera, pro tio oni elektos, plej eble, Gipuzkoan kiel bazon.

Vaska fonetiko varias laŭ la dialektoj. Ekzistas kvin vokaloj

a, e, i, o, u, sonantaj kiel en Esperanto, kaj en la franca parto ekzistas alia *u* kun la sama sono ol en francaj vortoj *du lumière*; Ankaŭ ekzistas du duonvokaloj. Oni skribas per la latina aboco, la konsonaj sonoj estas: b, d, f, g, h, j, k, l, ll, m, n, p, r, r, t, ts, tz, z, tx.

B, d, f, k, l, m, n, p, sonas same kiel en Esperanto; g ankaŭ sonas kiel en Esperanto; r kaj r estas la *r* kaj *rr* hispanaj, kiel en vortoj *marino, carro*; h ekzistas nek en Navarraj nek en Gipuzkoa dialektoj; sed en Laburdia ĝi estas gutura, meza sono inter esperantaj *h* kaj *h̄*, oni uzas preskaŭ ĉiam en vorto komencante per vokalo. Ekz; eria (lando), estas Laburdie, heria. I sonas kiel j hispana =*h̄* esperanta en Navarraj dialektoj, kiel franca j en Vizcaya kaj kiel latina kaj esperanta j en Gipuzkoa dialekto; ts sonas kiel esperanta *c*, tx estas nia ŝ, kaj z iom similas al la hispana *z* en vortoj *zumo, zapato*.

Ciu silabo povas esti longa aŭ mallonga, laŭta aŭ mallaŭta, laŭ bezono. Tio donas grandan facilecon por versfarado kaj kantado.

Ĉe la nomo, ne ekzistas seksa finiĝo; por determini la inon ekzistas ofte vorto tre malsimila al la virseksa. Ekz: gizon, viro; emakume, virino; jauma, sinjoro; andre, sinjorino; zalldi, ĉevalo; beor, ĉevalino; Se nur ekzistas unu vorto por la ambaŭ seksoj, oni aldonas la vortojn *ar, eme*. Ekz: Otxo-ar lupoj; otxo-eme, lupino. Nevivantaj vortoj estas neseksaj. Pri tio diras aŭtoro: Vorto *sango* estas hispane *ino* france *o*, angle neŭtro, vaske neseksa. Kiu estas plej prava? plej logika?

Rolon de artikolo ludas finiĝoj *a* ununombra neaktiva; *ak*, multenombra neaktiva kaj ununombra aktiva, *ek*, multenombra aktiva. Ekz. Gizon=viro; gizona=la viro; gizonak=la viroj.

Gizonak doaz=la viroj iras; gizonek ikusten dute=la viroj vidis ĝin.

Nomoj estas laŭvice adjektivoj. Ekz. Gizon gaztea=la viro juna; gaztea=la junulo. Kiam estas pluraj vortoj kunmetitaj, nur la lasta prenas la nombran, determinan aŭ deklinacian sufikson, tio estas, ne ekzistas la akordo, kiel en la latina, hispana, franca kaj multaj aliaj lingvoj. Ekz.

Gizon gazte ori=tiu juna viro (laŭ vaska ordo: viro, juna, tiu).

Gizon gazte orek=tiu(j) junaj viroj (laŭ vaska ordo: viro, juna, tiuj).

Ĉi deklino estas sinteza; tio estas, radikoj kaj finiĝoj konsistas nur en unu vorto. Pro tio, la vaska deklino, pli similas grekan kaj latinan sistemon ol hispanan kaj francan. Estas diversaj sufiksoj, ĉu por ununombra, ĉu por multenombra; ĉu por definitiva, ĉu por nedefinita ideo. Por ne trolongigi tiun-ĉi verkon, nur mi donos pruvon de ununombra definitiva afera deklino.

Mendia, mendiarĭ, mendiaren, mendiarekin, mendiarentzat.

La monto, al la monto, de la monto, kun la monto, por la monto. (posesiva).

Mendian, mendiagatik, mendirikgabe, mendira, mendirontz, mendiraño, menditik, mendiko, mendirako, mendiaz.

En la monto, pro la monto, sen la monto, en la monton, direkte al la monto ĝis la monto, el la monto, de la monto-monta, por la monto, pri la monto.

Adjetiva vorto estas ne ŝangebla, kiel Esperante. Oni metas ĝin ĉiam post la nomon. Ĝi ricevas sufikson *ago* por la komparativa, *en* por la superlativa. Ekz.

Aundi=granda; aundiago=pli granda; aundiena=la plej granda.

La numera sistemo estas kurioza, ĝi estas dudeka. Vaskoj posedas nomon por la 10 unuaj numeroj, oni nombras el 10 al 20 aldonante al la vorto 10, ĉiun el la 10 unuoj; sed el 20 al 40; el 40 al 60; el 60 al 80 kaj el 80 al 100, oni nombras same ol dudek unuaj numeroj. Ekz.

1 bat; 2 bi; 3; ĵiru, 4 laŭ; 5 bost; 6 sei; 7 zazpi; 8 zortzi; 9 hederatzi; 10 amar; 11 amaika; 12 amabi; 13 amaizu; 14 amallaŭ; 15 amabost; 16 amasei k. e.; 20 ogei; 21 ogei ta bat; 22 ogei ta bi...; 30 ogei ta amar; 35 ogei ta amabost...; 40 berogei; 41 berogei ta bat; 42 berogei ta bi...; 50 berogei ta mar; 55 berogei ta amabot; 60 irurogei; 61 irurogei ta bat; 42 irurogei ta bi...; 70 irurogei ta amar; 75 rurogei ta amabost.

... ..

Ankaŭ ekzistas ordigaj numeraj vortoj, per sufikso *garen*, 2.^a=*bigaren*. 10an=*amagaren*; 28an *ogeitazortzigaren*; disdonaj: *bata* (po unu), *bina* po du; *araj*, binaka=duope; *seinaka*=sesope.

Pronomoj estas multaj, kaj ekzistas, same ol ĉe latina kaj hispana lingvo, 3 diversaj montraj formoj, por signifi proksimecon aŭ malproksimecon de la persono. Tiu varieco, kaj la ekzisto de aldonaj vortoj kaj sufiksoj analogiaj al niaj esperantaj *sama* kaj *mem* permesas altegrade nuanci la paroladon. Ĉe la pronomo, tiel kiel ĉe la nomo, ne ekzistas seksa finiĝo.

Verba konjugacio estas tre malfacila, ĝiaj formoj varias multe laŭ la dialektoj. Estas respekta kaj familia konjugacio, kaj en tiu lasta aperas seksa formo, stranga fakto en lingvo ne ĝin posedante por la nomoj. Estas du plenaj konjugacioj, simpla aŭ sinteza, en kiu radikoj kaj komplementoj konsistas nur el unu vorto, kaj malsimpla aŭ kunmetita, kie la verba-vorto kombiniĝas kun helpanta verbo.

Simplaj aŭ sintezaj verboj estas malmultaj. En tiuj verboj,

radiko estas nek komenco nek fino, sed centro de la vorto. Por konjugi oni antaŭmetas la personan prefikson kaj oni postmetas la numeran sufixon. Ekz:

Joan=iri, radiko *oa*

Noa=mi iras, zoaz=vi iras, doa=li aŭ ŝi iras; goaten=ni iras, zoazten=vi iras, doazten=ili iras.

Konjugo de ceteraj verboj okazas tiel: verbo havas tri formojn, nome: estanta, estinta kaj estonta. Estanta aŭ nuna finiĝas per *ten* aŭ *tzen*, estinta estas la vera verbo, kaj estonta finiĝas per *go* aŭ *ko*. Al tiuj formoj oni antaŭmetas helpan verbon *izan* (havi kaj esti), kiu multe varias laŭ ĝi estas en aktiva aŭ en neaktiva formo, kaj laŭ la ĉefa verbo posedas aŭ ne posedas komplementojn.

Ekzemplo de konjugo neaktiva

Erortzen	naiz=mi	} fals	Erori	naiz = mi	} fals
erortzen	zera=ci		Erori	zera = ci	
erortzen	da = li		Erori	da = li	
erortzen	gera=ni		Erori	gera = ni	
erortzen	zerate=vi		Erori	zerate = vi	
erortzen	dira=ili		Erori	dira = ili	

Eroriko	naiz	} fals
eroriko	zera	
eroriko	da	
eroriko	gera	
eroriko	zerate	
eroriko	dira	

Ekzemplo de Aktiva verbo, kun nur direkta komplemento

Ematen	dut = mi	} donas	Eman	dut = mi	} donis		
Ematen	duzu = ci		donas gin	Eman		duzu = ci	donis gin
Ematen	du = li		au donas	Eman		du = li	au donis
Ematen	dezute=vi		tion	...		...	tion
Ematen	dute = ili			...		...	
				...		...	

Emango	dut	} Mi donos	
Emango	duzu		donos gin
Emango	du		au
...	...		donos tion

Konjugo de aktiva verbo kun du komplementoj

Ematen diot=Mi ĝin donas al li   Ematen dizut=mi ĝin donas al ci
 ematen diozu=Ci ĝin donas al li   ematen diguzu=ci ĝin donas al ni
 ematen dio=li ĝin donas al li   emango dizkiot=mĭ ilin donos al li
 ematen diogu=ni ĝin donas al li   eman dizkiogu=ni ilin donis al li
 ematen diozute=vi ĝin donas al li   eman dizkidate=vi ilin donas al mi
 ematen diote=ili ĝin donas al li   ... .. .

Kaj multaj aliaj, devenantaj de la kombinoj de la du komplementoj. De la supraj ekzemploj oni konkludas ke la helpa verbo entenas la ideon helpan kaj la du komplementojn, ni malkunigu iujn ajn, ekz:

Diote=*di*, helpa verbo; *o*, al li; *t*, mi.

Diogu=*di*, helpa verbo; *o*, al li; *gu*, ni.

Dizkiot=*di*, helpa verbo; *ski* radiko por montri multenombrojn, *o* al li, *t*, mi.

Tio estas sendube malfacila por la fremduloj, sed malmultaj lingvoj povas prezenti pli perfektan kaj pli logikan kunmetadon.

(Daŭros)

XV^a Kongreso de K. E. F. Vinaroĉ

8-9 Setembro 1928

Ni povas hodiaŭ doni gravajn kaj kontentigajn novaĵojn pri la kongreso en Vinaroĉ, kies dato pli kaj pli alproksimiĝas.

Ni scias ke la Urbkonsilantaro de tiu urbo ĵus voĉdonis monhelpon da 1.500 ptoj. por la organizado de nia kongreso; tio montras kun kia intereso la urbo laboras por la sukceso de nia ĉiujara pure esperantista festo.

Ankaŭ la urbeŝtaro decidis doni la nomon de D-ro Zamenhof al unu el la stratoj de la urbo, kaj tiu estos jam la kvara urbo en nia lando kie ni havas straton kun la nomo de nia kara Majstro.

Necesas nun ke ĉiuj katalunaj samideanoj faru al si devon partopreni nian kongreson, kaj ĉiu klopodu varbi amikojn por veturi al Vinaroĉ. Ni devas konsideri ke tiun ĉi jaron, ĉar la kongreso okazas en urbo kie la esperantistoj estas ankoraŭ tiel malmultaj, nia festo devas esti precipe propaganda festo kaj sekve ni devas veturi multnombro por ke la Vinaroĉanoj konstatu la amplekson de nia esperantista movado.

De vi dependas ke la esperantismo tie faru aŭ ne fortan impreson.

Pri Sinjoro Halevin!

(*Mezepoka flandra Kanto*)

Kanteton kantis Halevin';
Ĉiu aŭdant' sopiris lin.

Kaj tion aŭdis reĝidin',
Kies gepatroj amis ŝin.

Al sia patro petis ŝi:
«Ĉu iri povas mi al li?»

—«Ho ne, filino, ne vi, ne;
Vi ankaŭ ne revenus, ve!»

Al la patrino petis ŝi:
«Ĉu iri povas mi al li?»

—«Ho ne, filino, ne vi, ne;
Vi ankaŭ ne revenus, ve!»

Al la patrino petis ŝi:
«Ĉu iri povas mi al li?»

—«Ho ne, filino, ne vi, ne;
Vi ankaŭ ne revenus, ve!»

Al sia frato petis ŝi:
«Ĉu iri povas mi al li?»

—«Ne gravas kien iras vi,
Se vian ĉaston gardos vi
Kaj kronon rekte portos vi.»

En ĉambiron iris la knabin';
Kiel por fest' ŝi vestis sin.

Per kio vestis ŝi la korpon?
Per delikata ĉemizeto.

Kion ŝi portis sur la bluz'?
Juvelojn el brilanta or'.

Kaj kion sur la ruĝa rob'?
Je ĉiu flank' ora buton' .

Kio ornamis ŝian kolon?
Maloftajn, multekostajn perlojn.

Kio do brilis en la har'?
Multpeza kron' el pura or'.

Eksidis ŝi sur la ceval'
Plej bona el la patra stal'.

Sidante kiel kavalir',
Ŝi ĝoje rajdis tra l' arbar'.

Kaj en l'arbaro Halevin'
Subite ekrimarkis ŝin

Li diris: «Mi salutas vin,
Ho, brunokula virgulin'!»

La vojon kun li ŝi daŭrigis,
Kaj multon ili preparolis.

Ĉe pendtrabejo ili venis;
Virinkadavroj tie pendis.

Kaj diris tiam Halevin' :
«Elektu, bela virgulin' ,
Kiel mi tuj mortigos vin.»

—«Nu, se elekti povas mi,
Perglavan morton ŝatas mi.

Sed la mantelon vi demetu:
Sang' virgulina forte ŝprucas;
Mantelon vian ne makulu.»

Dum li demetis la mantelon,
Jam lia kapo terenfalas.
Lang' lia ankoraŭ parolis:

«Jen iru en la tritikon
Kaj ludu mian kornon,
Ke aŭdu ĝin miaj amikoj!».

—«Ne en tritikon iros mi,
Ne vian kornon ludos mi,
Ne laŭ dir' via agos mi.»

—«Sub la pendtrabon iru vi,
Balzampoteton prenu vi,
Kaj mian kolon ŝmiru vi.»

«Ne sub pendttrabon iros mi,
Ne vian kolon ŝmiros mi,
Ne laŭ dir' via agos mi.»

La kapon prenis ŝi ĉe l' haroj
Kaj lavis ĝin en fonto klara.

Sidante kiel kavalir' ,
Ŝi ĝoje rajdis tra l' arbar' .

Kaj duonvoje la patrin'
De Halevin' renkontis ŝin:
«Ĉu mian filon vidis vi?»

—«Mortinta estas via filo;
Neniam plu vi lin revidos.

Li estas morta, Halevin' ;
La kapon portas mi ĉe l' sin',
La ruĝa sang' makulis min.»

Venante ĉe la kastelpord' ,
La kornon ludis ŝi kun fort' .

Kaj ŝia patro, je l' eksci'
De tio ĉi, tre ĝojis li.

Okazis festoj kaj festen' :
La kap' sur tablo staris jen.

Tradukis,

JAN VAN SCHOOR.

Bibliografio

RIBELEMAJ VIRINOJ (*Uan-Caŭ Ĉin*), moderna ĥina dramo en du aktoj de M. Ĉ. Kuo, tradukita de Ŝ. M. Chun. Jen la tria numero de «Ilustrita Biblioteko», kun titola bildo de F. Dücker kaj ilustraĵo de Ilse Hofman. Interesege verketo, kvankam iom stranga por ni, okcidentuloj; moderna ĥina dramo laŭ la nuna teatra vermaniero, kiu vere estas granda ŝanĝo en la orienta literaturo.

Pri ĝi, diras la tradukinto en la antaŭparolo: «Kiel la aŭtoro diras mem en la antaŭparolo, la dramo «*Uan-Caŭ-Ĉiu* estas produkto de lia propra fantazio sed bazita sur historio. La aŭtoro intencas per ĝi elmontri kiel ĥina virino ankaŭ scias ribeli en la katenoj de pseŭdomorale, kiun la viroj altrudas al ili je la malbono ekskluzive de P' virinoj».

Pli ol dremo, «Riibelemaj Virinoj», estas preskaŭ tragedio, kies fino—pro la neatendata sceno de la monologo de la reĝo kun la detranĉita kapo de la pentristo—strangas iomete al niaj antaŭjuĝoj. Tamen, la unua akto estas bonega, perfekta, kiel moderna dramo; kaj la dua, sen tiu monologo, estas ankaŭ akceptebla kaj bona.

La tradukado estis tre zorgita de S-ro. Chun, kaj per ĝi oni komprenas—unu fojon pli—la majstran taŭgecon de Esperanto por ĉiuj lingvoj el la mondo.

Niaj gratuloj al «Heroldo de Esperanto» kiu ĝin eldonis, pro la fakto meti «Riibelemaj Virinoj» inter la esperanta libraro.—*Kodo*.

KVIN VIVOKANTETOJ.—Tekstoj originale verkitaj de Catharina J. Roskes-Dirksen, muziko de H. Windisch-Sartowsky. Menciitaj dum la XII^aj Esperantistaj Floraj Ludoj en Santa Coloma de Farnés.—Prezo: Fl. 0,90. M. 1'50. Havebla ĉe S-ino Roskes, Anemonstrato 96, Hago (Nedrl.) kaj ĉe S-ro Windisch, Lindenstr. 35 b. Berlino-Niederschöonhausen (Germ).

Jen florbukedo antaŭ ni: «Kvin Vivokantetoj» nome: 1 Se la homo...; 2 La flirtemulo; 3 Knabino; 4 La surprizo; 5 Majstro. Poeziaĵo de S-ino Roskes-Dirksen, jam konata de niaj legantoj per la belaj poemetoj kiujn ni publikigis, kelkaj el ili premiitaj en la Floraj Ludoj. Ŝi havis la ĝentilecon skribi sub la titolo «Menciitaj en la Internaciaj Esperantistaj Floraj Ludoj en Katalunlando 1926».

Muziko tre agrabla precipe, por mi, en «La flirtemulo»; ankaŭ «Se la homo...» estas bela melodio. «La surprizo», kvankam komence estas iom monotona pro la ripetado de tri strofoj sur la sama muziko, estas en la dua parto gracia kaj ŝatinda. «La Majstro» bele solena kaj «Knabino» iom plaĉa, malgraŭ la kvarstrofa ripeta-

do. Ĝenerale, bona teksto, kaj bona muziko. Ĉiuj muzikamantoj devus ĝin aĉeti kiel kuraĝigo al la geaŭtoroj, kaj kiel honorigo al nia kara samideanino S-ino Catharina Roskes-Dirksen.

La aspekto kaj preso estas tre bona.—*Kodo.*

Pri la Movado

ZARAGOZA.—La 15^a de Aprilo okazis en la salono de Casino Mercantil propaganda kunveno en kiu paroladis S-roj Orós, Legaz, Acbón, Marín kaj Sancho Izquierdo. Kiel rezultato de la sukcesinta kunveno kurso estas malfermita.

Nia amiko S-ro Maynar redaktas esperantan fakon en nova ilustrita gazeto kiu aperas en tiu ĉi urbo.

LITERATURA KONKURSO.—En Sevilla okazos la 15^an de Novembro de la nuna jaro Internacia Literatura Konkurso. La Ĵuĝantaro konsistas el S-roj Th. Cart, Prezidanto de la Akademio, J. M. Warden, Akademiano kaj L. Belmont, fama poeto.

PRUVO DE LA DISVASTIĜO DE NIA LINGVO.—La germana ĵurnalo Chemnitzer Tageblatt entreprenis pere de Esperanto enketon pri la demando: Kiel oni parolas pri ni». Estas ricevitaj leteroj el 50 malsamaj landoj. La traduko de tiuj leteroj aperis en tiu ĵurnalo en la 4^a de Aprilo kaj tio estas certe interesa propagando ĉar tio montras la intensan disvastiĝon de nia mondlingvo.

INTERNACIA VORTARO ESPERANTA.—Ni ricevis cirkuleron subskribitan de S-ro P. Stojan per kiu li, en la nomo de Bibliografia Servo de U. E. A., raportas pri sia plano por la pretigado de Internaciaj Vortaro Esperanta, laŭ la modelo de Kabe kaj Boirac, t.e. kun esperantaj difinoj kaj sen naciaj tradukoj. Ni ne povas publikigi la tutan cirkuleron pro manko de sufiĉa spaco, sed ni povas nur laŭdi la projekton kiu plifaciligos la uzon de nia lingvo kaj eĉ la presadon de naciaj vortaroj de Esperanto.

ALIĜO AL ANTVERPENĀ KONGRESO.—La Barcelona Farmacia Kolegio aliĝis al la Univerŝala Kongreso de Esperanto.

PERSONA KLARIGO.—S-ro Butler kiu sendis protestan cirkuleron kontraŭ U. E. A. pro la uzado de *io* kiel sufikso por landnomoj, nun sendis alian en kiu, ĉar tiu societo decidis reveni al la antaŭaj kaj obei la decidojn de la Akademio kiu sola rajtas pri la lingvo, li realiĝas al U. E. A. kaj rekomendas al ĉiuj agi kiel li.

PRAHAJ FESTOJ.—Okaze de datreveno de martira morto de Sankta Veneslao okazos en Praha la venontan jaron grandaj festoj. La porfremdula komitato sendis cirkuleron invitante la esperantistojn helpi ne nur per sendo de dokumentoj pri la nomita sanktulo sed ankaŭ per multnombra ĉeesto en Praha, kie samtempe okazos la Katolika Esperantista Kongreso.

NOVA SENTO.—Tiu laborema societo malfermis la pasintan monaton novan kurson de Esperanto, sub gvido de Prof. Artur Domenech. Ni gratulas la nelacigeblan grupon.

PREMIITO.—En la konkurso por la kongresinsigno en Antverpeno ricevis la unuan premion per sia desegnaĵo nia amiko S-ro Jacinto Comella el Vidh. Ni kore lin gratulas pro lia sukceso.

FERVOJISTOJ.—Estas fondita Hispana Ligo de Esperantistaj Fervojistoj. Ĝia Prezidanto estas S-ro Luis Rodriguez Escartin. Adreso: Liga Española de Ferrovíarios Esperantistas. Apartado 820, Madrid.

ATENCO.—Kiel oni povis legi sur la ĵurnaloj, la jugoslava eksministro S-ro Stepan Radić estis vundita en la parlamento mem. S-ro Radić la fama jugoslava politikisto estis ĉiam tre favora al Esperanto kaj partiano de la enkonduko de la internacia lingvo en la lernejojn. Multaj diverslandaj esperantistoj sendis al li proteston kontraŭ lia atenco kaj bondezirojn pri resanigo. Ni ankaŭ esperas ke S-ro Radić fartos baldaŭ bone kaj estos denove preta favori nian movadon.

Nekrologio.—Nia bona amiko S-ro JAUME CLARAMUNT, ekskomitatano de nia Esperantista Federacio, fondinto de la societo «Nova Sento» mortis en Barcelono la 12^an de Julio.

Ni esprimas al lia malĝojigita familio nian sinceran kondolencan.

La proksima numero de nia gazeto, kiu enhavos ilustraĵojn de nia kongresurbo, la programon de la kongreso kun ĉiuj detaloj pri loĝado kaj vojaĝo kaj la verdikton de la Floraj Ludoj, aperos nur en la lastaj tagoj de Aŭgusto.

Estatuts de la Federació Catalana d'Esperantistes

Article primer.—Amb el nom de «Federació Catalana d'Esperantistes» hom constitueix una federació d'esperantistes en terres de llengua catalana.

Art. segon.—L'objecte de la «F. C. d'E.» és la unió de tots els esperantistes en terres de llengua catalana per a la divulgació i propaganda de l'Esperanto, pels fins de la representació aconsellada en la reunió general del V Congrés Internacional d'Esperanto celebrat a Barcelona, per a complimentar tots els acords i resolucions, que afecten als esperantistes com a col·lectivitat, emanats dels Congressos Internacionals o dels nuclis directors de la llengua del Dr. Zamenhof.

Art. tercer.—Per a el millor compliment de l'article anterior, la «F. C. d'E.» publicarà una revista, l'organització de la qual serà determinada per un reglament especial interior publicat pel cos de redacció i prèvia acceptació del Comitè Directiu. El preu de l'abonament a la revista serà de sis pessetes anyals.

Art. quart.—La «F. C. d'E.» constarà de membres associats i de membres isolats; els primers seran federats per mitjà de l'entitat a la qual pertanyin i els altres directament i en caràcter particular.

Els diversos organismes pertanyents a la «F. C. d'E.» contribuiran el seu sosteniment amb la quota trimestral, pagada a la bestreta, de 0'40 ptes. almenys per cada soci i els individuals amb una quota mínima de 3'50 ptes. anuals, pagada a la bestreta.

Art. quint.—La «F. C. d'E.» serà regida per un Comitè Directiu, renovable cada any, compost de President, Vice-president, Secretari, Vice-secretari, Comptador, Caixer, Administrador i quatre Vocals.

Art. sisè.—El Comitè de la «F. C. d'E.» convocarà almenys una vegada a l'any, en diferents localitats, durant la primavera i en dia festiu, tots els federats, en Assemblea o Congrés general, en el qual, prèvia ordre del dia hom donarà compte als assistents dels treballs i gestions acomplerts pel referit Comitè Directiu durant el seu exercici, hom acordarà el lloc on deurà celebrar-se el vinent Congrés o Assemblea, hom nomenarà els individus que deuran constituir el Comitè el pròxim exercici, i hom discutirà les proposicions que hagin estat presentades abans de la sortida del número de la revista anunciant el Congrés o Assemblea, i anunciades en l'ordre del dia.

Art. setè.—El Comitè serà facultat per a crear les seccions que cregui més convenients per a la prosperitat de la «F. C. d'E.» i de l'Esperanto, les juntes de les quals seran renovades per cada Comitè de bell nou elegit.

Serà president nat de cada secció un individu del Comitè designat pel mateix.

Art. vuitè.—Tots els esperantistes pertanyents a organitzacions federades tindran veu i vot en les Assemblees anuals, però el seu vot serà delegable al president d'un grup o una altra persona qualificada, prèvia la presentació dels corresponents carnets de soci.

Art. novè.—Tots els acords de les Assemblees o Congressos seran presos per majoria absoluta de vots dels socis assistents. Les esmenes que puguin presentar-se a aquest reglament deuran ésser presentades amb la deguda antelació per tal d'incloure-les en l'ordre del dia i publicades en la seva totalitat, puix que només podran ésser discutides i aprovades en les Assemblees o Congressos generals.

Art. desè.—La llengua oficial de la «F. C. d'E.» serà l'Esperanto, podent també emprar-se la catalana en les Assemblees.

Art. onzè.—Aquesta «F. C. d'E.» podrà actuar mentre compti amb dues col·lectivitats organitzades o trenta membres isolats. En cas de dissolució, previ acord d'ella, l'actiu existent serà lliurat al caixer de la Constant Representació de les Societats Nacionals Esperantistes.

Art. transitori.—La «F. C. d'E.» serà domiciliada a Barcelona carrer València, 245.

Noves edicions

R. U. R. Rosumaj Universal Robotoj. Drama de Capek-Karel. Representat amb gran èxit en el Teatre Romea de Barcelona. Traduït a l'Esperanto per Moraviaj Esperanto Pioniroj. Preu 3'50 pessetes.

JAVA-J LEGENDOJ. Liem Tjong Hie; molt recomanable. Preu 1'25 pessetes.

CURS PRACTIC DE LA LLENGUA ESPERANTO. Pujulà Vallés. Preu, 0'70 pessetes.

ENCIKLOPEDIA VORTARO de WÜSTER. Han sortit fins avui tres parts; cada una val 21 pessetes.

MAŠINFKA ESPERANTO VORTARO PRIELEMENTA. Wüster. Preu 2'80.

UNIVERSALA ESPERANTISTIGILO; D-ro Benson, en ses lekcioj, eldonoj kataluna aŭ hispana. Cada lliçó: 1 pesseta.

Nota: Cal afegir el 5 per cent dels preus senyalats, per les despeses de correu, en cas d'ésser els llibres enviats fora de Barcelona. Cal que l'adreça sigui ben clara.

Dirigir-se a Ferd. MONTSERRAT, Villarroel, 107, 2.ª, 2.ª Barcelona. IBERIA ESPERANTO SERVO.